

RECENSIE

Joel B. Green,
*Luke as Narrative Theologian:
Texts and Topics* (WUNT 446)
Tübingen: Mohr Siebeck 2020.
Pag. 346. ISBN 978 3 16 156550 2. € 134,=

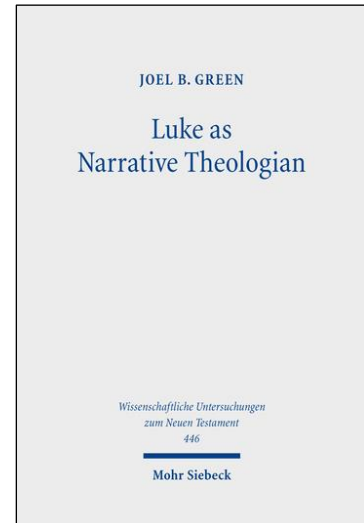
Joel B. Green (1956), hoogleraar *New Testament Interpretation* aan het *Fuller Theological Seminary* in Pasadena, is een groot Lucaskenner. Hij schreef een prachtig commentaar op het Lucasevangelie¹ dat ik altijd raadpleeg wanneer ik zelf met Lucas bezig ben. Eerder verscheen van hem samen met M.C. McKeever een bibliografie van Lucas-Handelingen publicaties, met bijzonder aandacht voor de historiografie.² In 2010 redigeerde hij een bundel 'Methods for Luke', waarin hij zelf een artikel schreef over de methode waarmee hij Lucas-Handelingen altijd analyseert: de narratieve analyse.³ En in 2015 verscheen een boekje van zijn hand over 'Conversion in Luke-Acts'.⁴

Hij promoveerde eerder, in 1985 aan de University of Aberdeen, op 'The Death of Jesus: Tradition and Interpretation in the Passion Narrative'.⁵ Voordat zijn grote commentaar verscheen, bracht Green al eens eerder een verzamelbundel uit, toen onder de titel 'The Theology of the Gospel of Luke', met daarin een zestal artikelen.⁶ Nu dan een grote bundel verzamelde opstellen, met daarin twintig artikelen, geschreven in een periode van dertig jaar (1989-2018).

De bundel mag dan als ondertitel 'Texts and Topics' hebben, en zo suggereren dat hij uit twee delen bestaat, daaraan vooraf gaat nog een – *eerste* – deel, waarin twee inleidingskwesties aan de orde komen: (cap. 1) de veronderstelde eenheid van Lucas en Handelingen en (cap. 2) een opnieuw doordenken van het begrip 'geschiedenis' voor een theologische interpretatie. Dit hoofdstuk, hoe interessant ook, mistaat in dit boek, aangezien er nauwelijks relatie is met het lucaans dubbelwerk. Meer *to the point* was het geweest, als Green geschreven had over 'Luke as historiographer', niet in het minst omdat hij over het lucaans dubbelwerk vaak spreekt als 'a narrative representation of historical events'.

In het eerste hoofdstuk gaat Green in debat met Mikeal Parsons & Richard Pervo, Robert Wall, Kavin Rowe en Patricia Walters die allen de eenheid van Lucas-Handelingen betwisten. Green houdt het voor 'the text's own intention' om Lucas-Handelingen niet als twee afzonderlijke verslagen te lezen, maar als 'a single narrative of the coming of salvation in all its fullness' (pag. 22-23).

Het *tweede* deel bestaat uit tien 'essays' die allemaal een teksteenheid behandelen: cap. 3 over de verandering van de aanvankelijk lage in een – door tussenkomst van de engel Gabriël – hoge status van Maria (1:5-2:52), cap. 4 over de kwestie dat wij Lucas 1-2 dan wel het begin van Lucas-Handelingen noemen, maar dat je toch eigenlijk Israëls Schriften (= de

¹ J.B. Green, *The Gospel of Luke* (NICNT), Grand Rapids & Cambridge 1997.

² J.B. Green & M.C. McKeever, *Luke-Acts & Historiography* (IBR Bibliographies 8), Grand Rapids 1994.

³ J.B. Green (ed.), *Methods for Luke* (Methods in Biblical Interpretation), Cambridge 2010.

⁴ J.B. Green, *Conversion in Luke-Acts: Divine Action, Human Cognition, and the People of God*, Grand Rapids 2015.

⁵ J.B. Green, *The Death of Jesus: Tradition and Interpretation in the Passion Narrative* (WUNT 2/33), Tübingen 1988.

⁶ J.B. Green, *The Theology of the Gospel of Luke* (New Testament Theology), Cambridge 1995.

Hebreeuwse Bijbel) het begin moeten noemen. In cap. 5 bespreekt Green de genezing van een dochter van Abraham in relatie tot de kwesties van sabbat en synagoge als symbolen van joodse exclusiviteit (Luc. 13:10-17), maar het lukt hem toch niet om de spanning tussen genezing en conflict zodanig betekenis te geven dat verstaan ontstaat.

Nu kan ik hier onmogelijk *alle* hoofdstukken bespreken. Ik noem ze dan ook alleen: cap. 6 over de karakterisering van Zacheüs (Luc. 19:1-10), cap. 7 over de veelbesproken kwestie van de betekenis van het scheuren van het voorhangsel van de tempel (23:44-49), cap. 8 over de hemelvaart als 'Gods granting him (= Jesus) the highest status' (Hand. 1:1-11), cap. 9 het spreken in andere talen (Hand. 2:1-13) als kritisch verhaal tegen de macht van Rome dat baat heeft bij één taal, cap 11 gaat over het gouden kalf en de tempel in Handelingen 7, cap. 12 over 'household baptism' in Handelingen 10-11 en 16). Bijna alle artikelen bieden wel een interessant, ander gezichtspunt.

Het meest spannend vond ik zelf cap. 10, waarin Handelingen 6:1-7 besproken wordt, een hoofdstuk dat altijd veel bespreking heeft gekregen vanwege de gesuggereerde spanning tussen de bediening aan tafel en de bediening van het woord. Wat Green in elk geval wil, is laten zien dat het 'narrative' de voorkeur verdient boven historische reconstructies. Of zijn interpretatie me *helemaal* overtuigd heeft, vind ik nog moeilijk te zeggen.

Het *derde* deel is thematisch van aard: bekering (cap. 13), arm [en rijk] (cap. 14), Jezus' dood (cap. 15), geluk (cap. 16), de doop (cap. 17), redding (cap. 18), het gebed (cap. 19) en Jezus' opstanding (cap. 20). Deze hoofdstukken vond ik het minst boeiend. Tot veel verrassende inzichten leiden deze hoofdstukken niet. Dat zal er wel mee te maken met het feit dat alles op noemer gezet moet worden, terwijl dat niet erg past bij een 'verhaal', met uitzondering dan van het hoofdstuk over 'happiness in the topsy-turvy world of Luke-Acts', met bespreking van de 'joyous advent' in Lucas 1-2, 'earthly unhappiness en heavenly happiness' in Lucas 15 en 'happy dispositions' in Lucas 6. Green raakt en formuleert daar knap de kern van Jezus' optreden en dan ook van Lucas' theologie. Een prachtig hoofdstuk!

Ik maak een aantal afrondende opmerkingen:

(1) Wat Greens benadering anders maakt dan veel anderen, is dat hij dikwijls gebruik maakt van andere wetenschappen: cognitieve linguïstiek, psychologie, culturele antropologie. Hij is echter veel minder vernieuwend in zijn thematische keuzes, want dan behandelt hij wel erg vaak de klassieke thema's zoals redding, doop, bekering.

(2) Green heeft op twee uitzonderingen na de eerder geschreven artikelen zo overgenomen. Alleen het eerste en het tiende hoofdstuk heeft hij bewerkt. Bij de andere essays heeft hij dat niet gedaan. Dan loop je een zekere risico, omdat de discussie vaak verder is gegaan, en jouw artikel dan makkelijk als 'outdated' kan worden afgedaan.

(3) Green's artikelen zijn boeiender, als hij een punt moet maken.

(4) Ik had wel graag gezien dat Green de titel had toegelicht. Nu noemt hij Lucas 'a narrative theologian', waar hij zelf Lucas-Handelingen narratief-theologisch benaderd. Het boek had ook heel goed als titel kunnen hebben: "Texts and Topics of Luke-Acts: Narrative-Theological Approached". Wil hij zo suggereren dat wil je rechtdoen aan Lucas het lucaans dubbelwerk zo ook benaderd moet worden? Een historische benadering wijst Green af, en dat mag toch opmerkelijk heten als je over het lucaans dubbelwerk spreekt als 'a narrative representation of historical events'.

(5) Zoek je naar een rode draad in alle essays, dan is dat het thema van de 'salvation. In bijna elk hoofdstuk kom je het woord wel een of twee keer tegen. Dat kan niet verbazen, als je zoals Green doet, Lucas-Handelingen ziet als het verhaal van Gods redding in al zijn volheid.

(6) Niet alle essays mogen dan even verrassend zijn, al met al is het wel een bundel die ik met plezier gelezen heb.